

INSTYTUT KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA
ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU
Zakład Podstaw Kształtowania
Terenów Uprzemysłowionych
Al. Wiśniowa 35, tel. 736-01
53-137 Wrocław

1174

PARK W BRUNOWIE

wpł. legnickie

Nr. inw. 1174

dep.

BIBLIOTEKA

Zarządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród.

Muzeum Historyczne w Warszawie

ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 667-78

ARCHIWUM

OŚRODEK OCHRONY

ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU

ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr. inw. 1174

mgr inż. arch. RYSZARD MARAK

**Kierownik Zakładu
Podstaw Kształtowania
Terenów Uprzemysłowionych**

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

W r o c ł a w

N_N imm. 1174

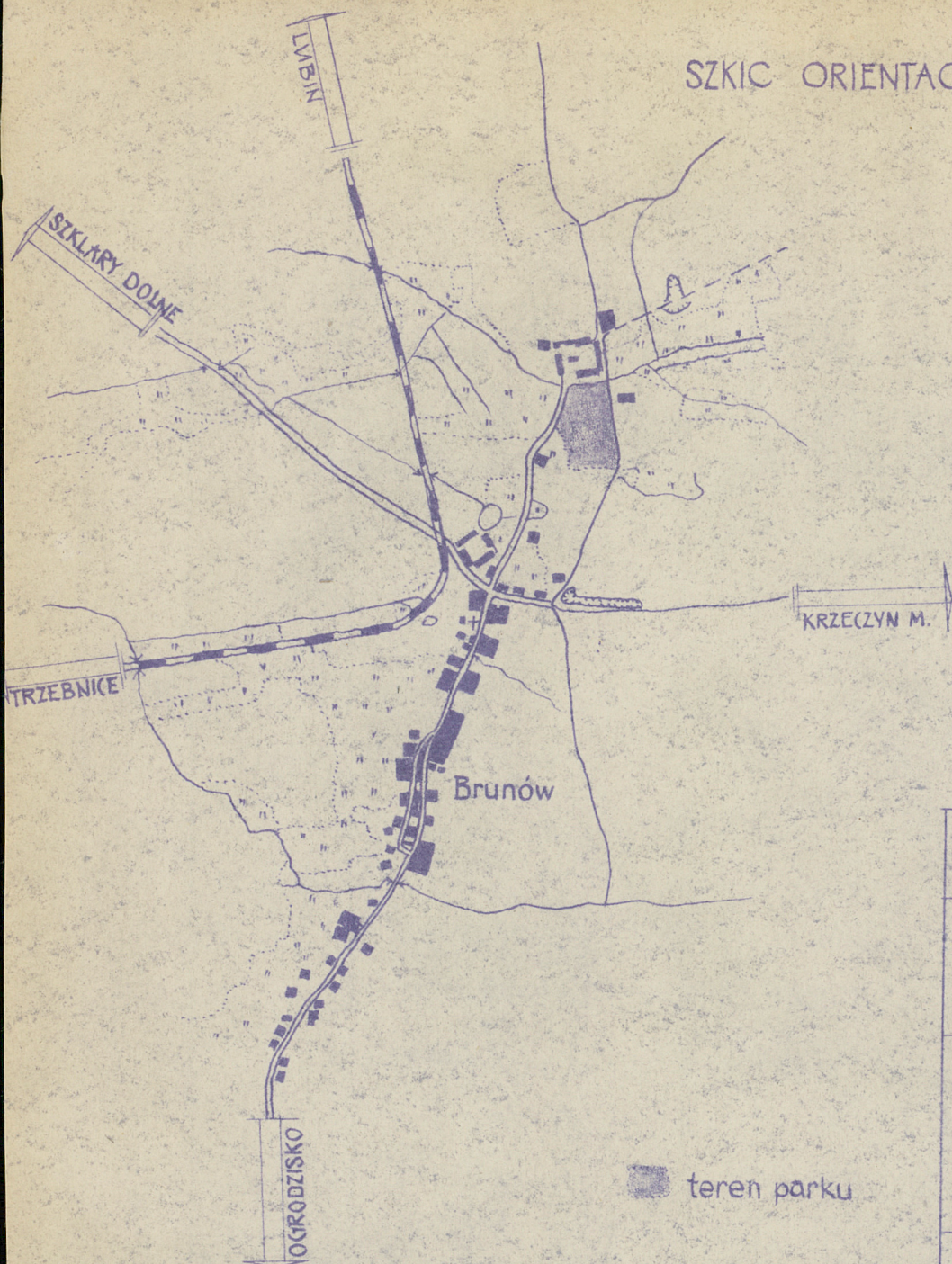

M E T R Y C Z K A   P A R K U   -   O G R O D U

1.	Adres:	miejscowość/dzielnica, ulica, nr posesji/ BRUNÓW		gmina- CHOCIMÓW	powiat- -	województwo- legnickie
2.	Nazwa parku:	aktualna Park w Brunowie		dawna -		
3.	Rodzaj parku i stan jego zachowania:	Przeważa charakter parku leśnego, z fragmentami parku krajobrazowego. Stan zaniedbany, postępująca dewastacja drzewostanu i układu.				
4.	Czas powstania:	Park został założony w XVIII w. prawdopodobnie przez rodzinę Rothkirchów jako park przypałacowy				
5.	Pokożenie parku:	w N część wsi, w sąsiedztwie zabudowań PGR-u				
6.	Powierzchnia parku:	ogółem ha- 5,86	w tym wód ha- 0,03	czy są na niej budynki i jakie- brak		
7.	Użytkownik parku:	PGR				
8.	Czy jest w rejestrze:	data i nr rejestru (nie występuje w rejestrze zabytków) 469/L = 17.07.1976				
9.	Istniejące dokumentacje /data i autor/	pomiar sytuacyjno-wysokościowy brak		inwentaryzacja zieleni brak		
		studium historyczne brak		założenia techniczno-ekonomiczne brak		
		techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy brak				
10.	Przeprowadzone dotychczas remonty:	nie stwierdzono				

SZKIC ORIENTACYJNY 1:25 000

Nazwa parku: BRUNÓW

powiat LUBIN Gmina
wieś Brunów

powierzchnia ogółem: 5,86 ha

w tym pow. wody: 0,35 ha

pow. zabudowy: —

własność: PGR

I. KRÓTKA ANALIZA HISTORYCZNA

/Ewolucja układu przestrzennego, dawne plany, źródła dziejów parku/.

Miejscowość znana już była w XIII wieku, kiedy istniał tu gród. Resztki wczesnośredniowiecznego grodu zachowały się do dzisiaj. W r. 1398 nazwa miejscowości Brawnów występuje ponownie w dokumentach. Założenie dworskie powstało tu prawdopodobnie w XVI wieku jako własność rodziny Rechenbergów. Zapewne w tym czasie wzniesiono tu murewany dwór, który w dalszych latach ulegał kolejnym przebudowom. O założeniu parkowym z tego okresu nie dysponujemy żadnymi wiadomościami. W XVIII wieku dwór gruntownie przebudowano nadając mu formy niewielkiej rezydencji pałacowej należącej do Rothkirchów. Rodzina Rothkirchów utrzymywała majątek aż do XIX wieku. Być może już w XVIII wieku - w okresie przebudowy pałacu - przy pałacu założono - jak to było wówczas w zwyczaju park. Z założenia tego może pochodzić dość szeroka aleja połączająca park wzdłuż osi podłużnej i zakończona kamiennym nagypem.

Reorganizację parku przeprowadzono w XIX w. w związku z kolejną przebudową pałacu. W tym czasie powstały w parku nowe - swobodne założenia ścieżki wśród nowonasadzonych drzew. Z XIX wieku pochodzi też niewielki zbiornik wodny powiązany z ciekłem wodnym. Od 1992 roku majątek zmienił kilkakrotnie właścicieli. Wiązać się to mogło z kolejnymi przeobrażeniami parku lub przynajmniej z uzupełnieniem jego roślinności. Niestety, powojenna dewastacja tak pałacu /ostatni częściowy remont przeprowadzono tu

w 1962 r./, jak i parku ~~zostaje~~ zatarła jego układ -
dziś już trudnoczytelny. Niemniej proponuje się uznać
park w Brunowie jako układ zabytkowy. W parku należy prze-
prowadzić badania uzupełniające, które wykazać mogą relik-
ty założenia osiemnastowiecznego. W tym celu należy dokład-
nie sprecyzować wiek starszych drzew oraz nanieść je na
plan parku. Zarys rzutu rozebranego po r.1970 pałacu należy
uczytelnić w formie np. wyznaczonego trawnikiem i obrzeżem
wysypanym żwirem - prostokąta. Zieleni w parku należy prze-
rzedzić zachowując bardziej wartościowe drzewa m.in. szpa-
ler drzew liściastych przy zachodniej granicy parku obok
słobcznika wódnego. Park powinien nadal utrzymać charakter
parku leśnego z zachowaniem jednak alei dawniej prowadzą-
cej do pałacu jako niewątpliwie najstarszego układu dawnego
założenia parkowo-pałacowego z XVIII wieku.

B i b l i o g r a f i a
do historii parku i ogrodu

1. Biliński Jan, Przewodnik po ziemi lubińskiej, Wrocław 1971, s.64. IKS Wrocław.
2. Knic J.G., Alphabetisch - statistisch - topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und anderen Orte... der Provintz Schlesin, Breslau 1845, s.55. Gabinet Śląsko-Łużycki Na Piasku, V.59, 13121.
3. Schlesisches Gueter-Adressbuch. Verzeichnis seamm-
tlicher Rittergueter, Forstgueter und selbstaendigen
Gutsbezirke /.../ nebst alphabetischen Personen -
und Ortsregister...
3 Ausgabe, Breslau 1886, s.324
4   "   "   1891, s.409
5   "   "   1894, s.307
6   "   "   1898, s.325
7   "   "   1902, s.345
8   "   "   1905, s.371
9   "   "   1909, s.387
10   "   "   1912, s.401
11   "   "   1917, s.416
12   "   "   1921, s.440
13   "   "   1926, s.545
14   "   "   1930, s.590
15   "   "   1937, s.530
Gabinet Śląsko-Łużycki Na Piasku, sygn. 14127-14140.
4. Schneider F.J., Sperial-Karte von Schlesien, Breslau 1883. Mapa w posiadaniu mgr inż.arch. M.Przyłęckiego.

5. Zimmermann F.A., Beiträge zur Beschreibung von Schle-
sien, Brieg 1789, B.8, s.226. Gabinet Śląsko-Lużycki
Na Piasku, sygh.1641.

II. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO

/Opis parku, układ przestrzenny, analiza stopnia zachowania układu zabytkowego, informacja fizjograficzna, skrócona inwentaryzacja roślin/.

Park w Brunowie znajduje się w północnej części wsi, po wschodniej stronie drogi prowadzącej ze wsi do zakładu PGR. Kształt parku w rzucie poziomym zbliżony jest do trapezu, którego krótszy - północny bok przylegał do byłego budynku pałacowego, rozebranego po roku 1970. Obecnie ze względu na całkowite zaniedbanie parku trudno odczytać jego dokładny układ przestrzenny. Z zachowanej alei, prowadzonej w linii prostej od byłego pałacu do położonego w centrum parku placiku z nasypem kamiennym należy wnioskować, że park zawiera elementy barokowe.

Dzisiaj odczytuje się charakter parku jako park leśny z wartościowymi okazami drzew liściastych w zachodniej części parku oraz grupą drzew iglastych we wschodniej części.

Poza jednym małym, o kształcie prostokątnym, zbiornikiem wodnym i rowami odwadniającymi nie występują inne tafle wodne.

N o t a t k a   f i z j o g r a f i c z n a

Park położony w rozległym obniżeniu. Na N i S występują wzgórza wysoczyzny morenowej. W bezpośrednim otoczeniu parku przeważają wilgotne łąki. Przeważająca część terenu

parku jest silnie podmokła. Na obrzeżach liczne kanały
/strumienie/.

Skrócona inwentaryzacja roślin

Cały park posiada obecnie charakter leśny, ponieważ zarówno sadzone w sposób komponowany, jak też rosące w niewielkich ilościach, stare rodzime egzemplarze, zostały opalone przez młody, liczący do kilkunastu /ok. 30/ lat drzewostan. olchowy, który zagłusza w tej chwili wszystkie niemal pozostałe gatunki. Obecny skład całego tego zbiorowiska przedstawia się więc następująco:

1/ Olsza czarna i olsza szara	ok. 80 %
2/ Świerk pospolity	ok. 6 %
3/ Dąb szypułkowy	ok. 4 %
4/ Jesion wyniosły	ok. 4 %
5/ Pozostałe gatunki tj. grzechodrzew, brzoza, topola, białka i osika, grab, lipe drobnolistna, klon oraz wierz- ba krucha	ok. 6 %
Razem	100 %

Szczegółowy wykaz drzew i krzewów rosnących na tym terenie wraz z podaniem ilości dla gatunków rzadkich, reprezentowanych przez niewielką ilość sadzonych egzemplarzy, jest następujący:

1. *Acer platanoides* - Klon pospolity
2. *Acer saccharinum* - Klon srebrzysty 2 szt.
3. *Aesculus hippocastanum* - Kasztanowiec zwyczaj. 9 "
4. *Alnus glutinosa* - Olsza czarna
5. *Alnus incana* - Olsza szara
6. *Betula pendula* - Brzoza brodawkowata

7. *Carpinus betulus* - Grab pospolity
8. *Fagus silvatica* - Buk pospolity 2 szt.
9. *Fraxinus excelsior* - Jesion wyniosły
10. *Larix europaea* - Modrzew europejski 1 szt.
11. *Picea excelsa* - Świerk pospolity
12. *Pinus strobus* - Sosna wejmutka 2 szt.
13. *Populus alba* - Topola biała
14. *Populus tremula* - Topola osika
15. *Quercus* (^{rubra} *borealis maxima*) - Dąb czerwony 8 szt.
16. *Quercus pedunculata* - Dąb szypułkowy
17. *Robinia pseudoacacia* - Grochodrzew biały
18. *Tilia cordata* - Lipa drobonolistna
19. *Tilia platyphyllos* - Lipa wielkolistna 35 szt.
20. *Salix fragilis* - Wierzba krucha
21. *Cornus mas* - Dereń jadalny
22. *Cornus stolonifera* - Dereń rozkogowy
23. *Corylus avellana* - Leszczyna pospolita
24. *Evonymus europaea* - Trzmielina zwyczajna
25. *Prunus padus* - Czerecha zwyczajna
26. *Ribes alpinum* - Porzeczka alpejska
27. *Sambucus nigra* - Bez czarny
28. *Sorbus aucuparia* - Jarsząb pospolity

Wiek większości sadzonych na tym terenie drzew wa-
ha się w granicach od 40 do ok. 80 lat. Pojedyncze egzem-
pla jak np. kilka dębów, 1 jesion mają ok. 100 lat. Wśród
drzew sadzonych wyróżnia się rząd buków w pobliżu drogi
oraz resztki alei /szpalery formowanego?/ z lipy wielko-

listnej w wieku ok. 40-50 lat. Brak jest drzew o charakterze pomnikowym, za wyjątkiem 1 jesionu /*Fraxinus excelsior*/ rosnącego nad rowem, przy bramie wjazdowej.

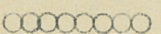
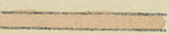
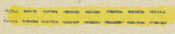
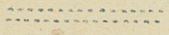
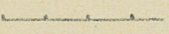
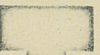

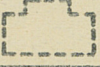

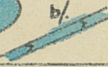

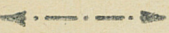
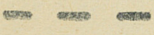

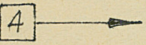
III. WNIOSKI KOŃCOWE

a w Pielgrynówce
nie są to drzewa,
jedynie
F. excelsior

1. Park w Brunowie proponuje się uznać jako układ za-
bytkowy.
2. Zarys rzutu pałacu rozebranego po r.1970 należy uwi-
docznić w poziomie terenu.
3. Objąć park opieką gospodarską, przerzedzić zieleni,
oczyścić sadzawkę, wyeksponować aleję dawniej prowa-
dzącą do pałacu /jako zachowany fragment barokowego
założenia parkowo-pałacowego/.
4. Jeden egzemplarz jesionu /*fraxinus excelsior*/ rosna-
cy nad rowem przy bramie wjazdowej proponuje się
uznać za drzewo pomnikowe.

LEGENDA

	Kompleksy drzew
	Wyróżniające się grupy drzew i drzewa pojedyncze: liściaste, iglaste
	Drzewa pomnikowe /nr oznacza gatunki wg zestawienia drzew pomnikowych/
	Lasy
	Krzewy
	Powierzchnie trawiaste
	Aleje
	Drogi państwowe i lokalne
	Dróżki i ścieżki parkowe
	Inne drogi i przejścia
	Ogrodzenia
	Dwory, pałace, zamki
a/ b/ 	Pozostałe budynki a/ mieszkalne b/ gospodarcze
	Ruiny
	Elementy architektury ogrodowej
a/ b/ 	Wody a/ stawy b/ rowy
	Skarpy
	Osie widokowe
	Granica parku
	Granica ochrony konserwatorskiej
	Granica ochrony ekologicznej
	Punkty zdjęciowe

PARK BRUNÓW

1 : 2500

SZKIC SYTUACYJNY

PGR BRUNÓW

1. Nasyp kamienny na zakończeniu alejki barokowej. B

2. Alejka barokowa - widok w kierunku B
byłego pałacu.

3. Południowo-zachodnie obrzeże parku. B.L.

4. Szopy gospodarcze i zniszczone urządzenia
kanalizacyjne w parku.

5. Zachodnie obrzeże parku. B

6. Sadzawka. B

7. Rów odwadniający.